

МАКЕДОНИЈА излиза за сега веднѣжъ на недѣлѣ въ сѣботѣ. — Цена предпла- тена за годинѣ 4 били медисидиѣ за въ Цариградъ, а петъ за по вѣнѣ на вслѣдъ — за шестъ мѣсеца 2 1/2 за въ Цариградъ, а за по вѣнѣ на вслѣдъ 3. — За три мѣсеца 1 1/2 били медисидиѣ за вслѣдъ.

МАКЕДОНИЈА

ЛИСТЪ ЗА ПОЛИТИКА, КНИЖЕВНОСТЪ И ТЪРГОВІЯ.

Καθημερινή πρῶτη καὶ ὑποχρεωτικὴ ἀνάγνσις ἀπὸ τὰς ἀρχὰς τοῦ ἔτους 1878.

Писма не освободены отъ почтеннаго платѣ и паражванія за вѣстникъ не сѣдружены съ прѣдѣлѣтъ-тъ не сѣ прѣдѣлѣтъ.

Подписка-та на спомоществованія ста- ва въ Цариградъ при Редактора и издателя на **МАКЕДОНИЈА** П. Р. Славейкова при *Однѣ-Канѣ* № 68. Статии и писма за об- щеполитически работи помятаватъ ся безъ пла- тѣ, а за частни извѣстия плаща ся по 2 гр. редѣтъ, а кога сѣ повтори по грошъ.

Подписка на спомоществованія ставатъ при отредѣнѣтъ по вѣнѣ настоятели, които и отговарятъ за вѣстникѣтъ.

Гърцитѣ и Българитѣ.

Слѣдующий-тъ членъ за Гърцитѣ и Българитѣ еришилъ въ едно отъ ед- нѣтъ периодически списанія въ Лон- донъ. Ний прѣведомъ тойзи вѣстникъ членъ и обнародованъ го като любопы- тель по сѣдружанію си и особенно за това що сѣ касае до Черкочныйтъ нашъ вѣпросъ. Тряба обаче да заблѣмимъ че, при всичко що е добръ схванѣтъ и из- лага тѣкъ добръ теченіе-то на тѣзи вѣпросъ между гърцитѣ и Българитѣ, то пакъ въ нѣкои частности и особенно за послѣднѣтъ не обисторени още събитія, сѣднѣтъ-та на писателя му не сѣ до толкозъ точни.

“Истокъ е плодотворна майка на непо- корны чедѣ, на които мирното съжитіе прѣдстави отъ день на день по-голъми мѣкотин. Българія ако и най-младо-то отъ тѣхъ чедѣ, но и та прѣдизвиква записанія които ще подѣлѣтъ вър- ху Источныйтъ вѣпросъ по единъ па- чинъ крайно неприѣтъ за гърцитѣ. Пра- вославниѣ Българи въ Европейскѣ Тур- ціи, които за дълго врѣме бѣхъ най- приходного стадо въ Источнѣтъ Черквъ, надмнѣватъ четири-тѣхъ и половина ми- ліони, когато гърцитѣ съставятъ само е- динъ милионъ, а всичко-то грько племе, като земелъ и тѣзи които сѣ въ свобо- данъ Гръцїи, въ Малѣ-Азіи и въ Рус- малко отъ Българското. Българитѣ съ- ставятъ едно цѣло съвокупно, което на- селена земелъ плодотворно, но на рѣдко населенъ; когато напротивъ гърцитѣ жи- вѣтъ разпрѣснѣтъ по крайморіи, които сѣ на раздалечъ едни отъ другы съ хи- лады километры и въ земѣ каменисты, о- блѣваны отъ тихо море, косто ги прави корабери и мореплаватели. Българитѣ сѣ природно земледѣлци: гърцитѣ сѣ при- родно търговци. Съсъ сѣдиненіе-то нѣтъ можаше да сѣ възстанови благополу- чіе-то имъ; но отъ това що виж- да ишо ако сѣди трѣба да прѣдположи че между двата народа не сѣществуватъ вѣрски отъ симпатїи и интересы които да докарать това тѣсно сѣдиненіе. По- не за сега не сѣ прѣдѣлѣтъ располо- жѣны едни къмъ другы, напротивъ даже виждатъ сѣ да подклаждатъ упорно отколѣ- шни народни антипатїи.

Гърцитѣ работниѣ на дълго, за да подкочѣтъ основанїиѣ на Османскѣ-тъ имперїи чрѣзъ разбужданіе на народ- ны-тъ чувства у вен-тъ подданици на Султана. Наблѣганы на исторически прѣ- данїи и възползувачы отъ положеніе-то на Источнѣтъ Черквъ въ Цариградъ, съ- взехъ тѣснѣсно-то прѣдначертаніе да съставятъ новѣ грькѣ имперїи, косто на- рекохъ *големѣ идеи*. Положеніе-то на гърцитѣ патріархъ бѣше извѣрно. Ко- гато Мохамедъ II прѣвзе Цариградъ на- мѣри Источнѣтъ Черквъ въ сѣстоианіе на парализуваніе; и като видѣ за нужно да сѣ възползува отъ силѣ-тъ умразъ на грькото духовенство противу Латин- ностъ, рѣши сѣ да привлече благосклон- ностъ-тъ му и го обѣще съ управител- нѣ купно и церковнѣ власть. Мѣрѣ-тъ които припасови за да устрои Источ- нѣтъ Черквъ, . . . бѣхъ крайно разумны и му оздравихъ вѣрность-тъ и привер- жѣность-тъ на грько-то духовенство. Мухамедъ II прогласи че Султанѣтъ е покровитель на Православны-тъ противу Латинѣтъ. . . . По прѣустроеніе на грькѣ патріархїи, Православныѣ отъ Ос- ман. имперїи прѣежъ общото име *Ромей*, което, равнозначително съ *гърцитѣ*, станѣ

до толкозъ обшо въ употребеніе, што въ много обстоятелства това име сѣ от- даване, безъ никакѣхъ разнижъ между гърцитѣ, Власи, Сърби, Албанци и Бълга- ри. До прѣди 30 години гърцитѣ въру- вахъ че тѣхното народонаселеніе въ Е- вропейскѣ Турциѣ състоише отъ деветъ или десетъ милиона.

Днесъ обаче сѣ разбудѣ въ Българїи народный духъ; а гърцитѣ вѣсто да сѣ съюзатъ съ единъ народъ, когото нито да завоевайтъ, нито да управляватъ мо- гатъ, раздразненѣтъ упорно чувствата му и сѣ поругаватъ съ прѣданїиѣ му. Бъл- гарскѣ-та народность е една отъ най- старитѣ народности въ Европѣ. Българ- скѣта монархїи е по-стара отъ англий- скѣ-тъ и още прѣди хиляды години е водила дълги и славны боеве съ Византїй- скѣ-тъ имперїи и Источнѣ-тъ Черквъ. Въскрѣсанїе-то прочее на Българскѣ-тъ народность непрѣмѣнно ще поврѣди на- родныйтъ и церковный домогванїи на гър- цитѣ, защото въ Истокъ челоуцѣтъ о- быкновенно сѣ обрѣщатъ къмъ мѣлѣто. Българскѣ-та народность начинъ вече да повдига ерѣдостїиѣ противу напѣдѣва- нїе-то на еллинизмѣтъ, както по-новы-тъ гърцитѣ го паричатъ, а политическата ней- на важность привлича вниманїе на И- стокъ, ако и да е Българскыйтъ вѣпросъ днесъ сѣлѣдѣтъ черковенъ. Причинѣ-тъ които карать Българитѣ да искать чер- кѣ-то на народнѣтъ иль черковѣ, немо- гатъ да бѣждатъ съвѣршенно вразумител- ны, безъ прѣварителны ишо историче- сѣ свѣдѣлїи.

Българитѣ минѣхъ Дунавъ въ край-тъ на петото столѣтіе, и сѣ остановихъ въ Мизїи като завоеватели и поселенцы. Когато Англичанѣтъ основавахъ днешнѣтъ Англіи, Българитѣ сѣ настанѣвахъ въ Българїи; и дадохъ името си на стра- нѣтъ които лежи между Дунавъ и Бал- кана въ сѣщото почти врѣме, въ което англичанѣ-тъ наименовахъ южнѣ Брита- нїи, Англіи. Завоеванїе-то на Българитѣ сѣ упримчива съ оупѣ на Саксонци-тъ по това, дѣто завоеватели-тъ наложихъ народность-тъ си на завоеванѣтъ стра- ны, а съсъ завоеванїе-то на Нормандїи отъ Скандинавѣтъ сѣ угодобѣва по то- ва, дѣто че Българитѣ прѣежъ лзыкъ-тъ на Славенскый-тъ народъ, съ който сѣ сляхъ. За много столѣтіи Българскыѣ царѣ началствувашъ надъ силѣ монар- хїи, които сѣ простиратъ по двата брѣ- га на Дунавъ, отъ Карпатскыѣ планины до Старѣ планинѣ, а пашествїи-та нѣтъ стигахъ обыкновенно до пространнѣ-тъ земѣ на Тракиѣ и Македонїи, гдѣто и днесъ още селскыѣ тѣ разрадъ говори Българското нарѣчіе. Българскыѣ владѣ- тели сѣ едно по друго дълги и крѣпавы боеве сѣ опытавахъ да неплѣдѣтъ Визан- тїйскыѣ императори отъ Европѣ, и мно- го пѣти стигахъ чакъ до стѣны-тъ на Цариградъ. Прѣди 712-тъ години вече Българїи поради търговїи-тъ сѣ бѣше придобила голѣмѣ политическѣ важность. Прѣзъ тѣзи години, Българскыѣ войскы сѣсипахъ войскѣ-тъ на Византїйскѣ-тъ имперїи, прѣвзехъ на юрїиѣ дългыѣ стѣ- ны на Тракиѣ и обсадихъ Цариградъ. Слѣдъ три години Българскый-тъ царъ Корнесїи сврза единаѣ търговскый дого- воръ съ императора Теодосїи III-го Съ тойзи договоръ сѣ наредихъ даждїи-та, които подданици-тъ на двѣ-тъ държавы трѣбаше да плащатъ на граници-тъ, и тѣзи условия щѣхъ да траїтъ за двѣ столѣтіи, това което свѣдѣтелствува не- подвижность-тъ на источныѣ общестїиѣ

и въ сѣщото врѣме дава почтенно дока- зателство за непрѣложность-тъ и нефа- лшивность-тъ на византїйскыѣ-тъ пѣнѣзи, чрѣзъ които сѣ отредѣли да ставатъ пла- щанїиѣ.

Когато Егбертъ възстанови Англійско- то царство, въ Българїи началствуваше ишо сѣ царъ Крумъ. Той побѣди и у- би императора Никифора I, отъ добѣ-тъ на когото, споредъ казанїе-то на гърцитѣ историци, направилъ чашѣ. Крумъ по- бѣди и наследника Никифоровѣ, Михаи- ла I-го, когото подданициѣ му испѣ- дихъ поради недостойнство-то му. По- выиѣ императоръ Левъ V Арменїи, а- ко и воененъ знанїелъ, не бы по-че- ститъ отъ прѣдшественнѣтъ си. Въ е- динъ състанѣкъ койго имъ подѣ стѣнѣтъ на Цариградъ съ царъ Крума, опыта сѣ да го убїе коварно, а той въ отмѣненіе за това прѣдательство, сѣсипа и разори о- колюстїиѣ на Цариградъ, изгори венѣтъ по Воспорѣ кѣлѣи и селенїи, и като сѣ вра- щаше за прѣзъ балкана опустоши съ о- гнѣи и жѣлѣзо венѣтъ области прѣзъ кои- тъ прѣмнѣхъ. За добръ честь на гърцитѣ той умрѣ на скоро слѣдъ тойзи вое- ненъ походъ, а неговѣ-тъ наследникъ Мортатонъ на 817 сврза съ Левъ V-го договоръ за миръ. По кѣсно, на 852 сѣ поднови сключеннѣтъ на 715 търговскый договоръ, а слѣдъ нѣколко години Бо- горисъ, Българскыйтъ царъ понѣгна хри- стїанскый епископъ проведѣтъ за това отъ Михаила III. Твърдѣ почтенный-тъ крѣстникъ Богоровъ наложи на крѣстен- ныѣ плѣто Михаилъ.

Като прѣежъ Българитѣ христїанство- то, отъ народныйтъ вѣпросъ възникнѣтъ прѣ- ди хиляды и повече години церковныйтъ, който състави Българскыйтъ вѣпросъ, що е въ нашитѣ години; тѣи що тозъ който иска да разбере добръ причинѣтъ на сѣще- ствующѣтъ распрїи между гъркѣтъ па- трїархѣ и Българското духовенство трѣба да сѣ повърне на отколѣшныѣ опѣзъ съ- бытіи, които въ деветнѣтъ вѣкъ породѣ- хъ вѣпросѣтъ за черковнѣ независимость отъ единаѣ страна и отъ другѣ за епис- копскы деспотизмѣ, който днесъ повече отъ всякой другъ пѣтъ сѣ намира въ пѣр- гѣтъ си. Взаимната антипатїи много нѣти до тѣмъ е достигала што Българитѣ сѣ сѣ опытавали да сѣ отѣлѣтъ рѣшително отъ гърцитѣ и да припознайтъ владѣтел- ството на пѣнѣтъ; но малѣкъ опытъ вся- кога ги е убѣждавалъ че пѣнскыйтъ де- спотизмѣ, изискува по голѣмѣ жрѣтъ за черковнѣ независимость отъ колкото вла- дѣчество-то на гърцитѣ. Слѣдователно вся- кога слѣдъ малко вращѣхъ сѣ въ пѣдѣръ- на Источнѣтъ черквъ, но всякога въ сѣщото врѣме повдигахъ пакъ своитѣ чер- ковны прѣпрїи съ гърцитѣ, разумѣва сѣ, все въ прѣдѣлѣтъ на православїе-то. Пе- андрѣ, въ исторїиѣ на христїанскѣ-тъ ре- лигїи и черкѣ-тъ споменува важны подро- бности за сѣстоианїе-то на работитѣ въ Бълга- рїи, прѣзъ деветото столѣтіе. Властѣтъ на грькото духовенство бѣла голѣма, а нѣ- манїе-то на свещеници (по добръ ла- комство-то на гърцитѣ), побудило нѣкого си мирянина, да земе на себе сѣ священ- ническы характеръ и да съврѣшава таи- ствѣта на крѣщенїе-то и на бракѣтъ. Най- послѣ народѣтъ като открилъ тѣзи изма- мѣ на лукавыѣтъ грькѣ, уловилъ го и го наказалъ като му отрѣзалъ носѣтъ и уни- тѣ. Гърцитѣ, миряни и духовны сѣ на- учили Българитѣ на много суетѣрїи. Много свѣщеннѣици сѣ хваляи че можели да прѣдскажѣтъ будуще-то, като го издирва- ли въ божественныѣ писанїи.

Когато царуванѣ въ Англіи Едуардъ I, въ Българїи царувалъ великыйтъ самодѣр- жецъ Симеонъ, който направѣ Българїи равна съ византїйскѣ-тъ имперїи и по по- литическѣ силѣ и по черковнѣ независим- ность. Като побѣди на Ахелѣо импера- торскѣ-тъ войскѣ, Българскыйтъ самодѣр- жецъ трѣгна къмъ Цариградъ и прѣзъ год. 924 принуди императора Романа да дойдѣ да сѣ състане съ него вѣнѣ отъ стѣнѣтъ на Цариградъ и прѣдъ патріарха, прѣдъ патріархѣ и прѣдъ висшѣтъ чиновницѣ на имперїиѣтъ да прїеме условията, които му налагахъ Българитѣ — побѣдители. Визан- тїйскыѣ историци скрѣхъ, до колкото бѣ възможно, условията на този договоръ. И- мѣ обаче опасенїи още много званичны за- писки, които свѣдѣтелствуватъ че съдѣр- жавалъ именно условїе-то за припознава- нїе-то на независимость на българскѣ-тъ народнѣ черковѣ. И самыѣ византїйскы писатели споменува за ужасното впе- чатлѣнїе, коесто направило на императора съобщаванїе-то на ултиматѣтъ, отъ Бъл- гарскыйтъ царъ. Чрѣзъ този ултиматъ и политическата и черковната гордость на императора и на патріарха равнѣ сѣ на- падали; отъ това и, като вѣзѣлъ въ ол- тартѣ на голѣмѣтъ въ Влахерїи храмѣ, императоръ Романъ дигнѣлъ ръцѣ къмъ небето и като сѣ молилъ на дълго, умо- ливалъ св. Богородицѣ, за да укроти сѣрд- цѣ-то на Симеона и да отиѣни имперїи- заплѣшване. Но нито моленїиѣ, нито ди- пломатическыѣ ухыщренїи можахъ ишо да направятъ, и гърцитѣ въ 924 год. при- нудихъ сѣ да припознайтъ като самостоя- телнѣ народнѣтъ черкѣ на Българитѣ, коесто опасѣ, напѣтнѣ, поученїиѣ на православнѣтъ цариградскѣ черкѣ, по съ самовластїе-то да управлява своитѣ си чер- кѣ-тъ както иска и независимо отъ над- зирателство-то на кой да е другъ пра- вославнѣ черкѣ. Повращанїе-то на опѣзи правдинѣ съсѣтъ днешнѣтъ Българскый вѣпросъ.

Славното царуванїе на Симеона бѣде начало на разслабенїе-то и на растлѣнїе- то на Българскѣ-тъ държавѣ. Около петде- сетъ години слѣдъ неговѣ-тъ смъртъ Рус- ситѣ навѣзѣхъ въ Българїи отъ кѣдѣ сѣверъ; но Арменѣтъ цариградскый им- ператоръ, Кулушникъ — Кеоргиѣнъ, който, като пожалѣлъ грькото и уиѣтъ на Евро- пейцѣ-тъ, прїеменовалъ сѣ Иоанъ Цимисхїи, испѣдилъ Руссѣ-тъ и завладѣлъ Българїи като отдаде на гъркѣтъ патріархѣ да вла- дѣе надъ странѣтъ лежащи къмъ сѣверъ на Балкана; но Българитѣ съдѣвахъ да сѣ политически и черковно независими въ за- падныѣ области на Македонїи и въ ис- точныѣ на Илирїи; а Охридъ бѣше съ- дадениѣ на Българскый патріархѣ. Въ л. 1018 императоръ Василїи сѣсипа това ново Българско царство, наводни съ крѣвъ тѣзи странѣ и заради безпримѣрнѣтъ си жестокость нарече сѣ *“Българоубїица”*. При друго той като незналъ, какво да прави съ 15,000 робѣ Българи, извадилъ имъ очитѣ и ги проводилъ пакъ въ Ох- ридъ. Царѣтъ Самуилъ толкозъ сѣ огор- чи отъ вижданїе-то на тѣзъ клѣтвѣиѣ та надиѣ мъртѣвъ. Българскый патріархъ Иоанъ отъ Дебръ бѣде ситѣ отъ императора на архїепископъ; но пакъ му сѣ даде вѣдом- ствѣ-то надъ седмѣ епископскы сѣдалища, подѣ условїе обаче да припознае властѣ-тъ на цариградскый патріархѣ.

Василїи II нареди стѣпенѣтъ на под- чиненїе-то на Българскы-тъ архїепископы подѣ Цариградскый патріархѣ, и на бъл- гарскыѣ епископы къмъ архїепископѣ-тъ имъ. Това черковно установленїе нѣма сѣ

прѣпорочи двѣ дѣлѣнія. ги учѣ, баче да сѣмъ оуѣмъ че прѣзъ десетитѣ и единадесетитѣ вѣкѣ чувството за народность бѣше козахай замръвѣло въ Византийскѣ-тѣ имперіи и въ Источнѣ-тѣ Черквѣ. Стоянието на работитѣ, които създаде българо-убиецътъ Василій, малко прѣиначено, продължи ся около 750 год. Г. Павелъ Рико въ списанието си надписано: *Сегашното състояние на Источнитѣ Черквѣ въ л. 1678*, казва че Охридскій-тъ архіепископъ ималъ още осемнадесетъ подчинени нему епископы, и прилага, че неможѣлъ точно да истъкува какъ ся е случавало това. На 1767 всяка дия отъ независимостъ на Българскитѣ черквѣ исчезнѣ, защото патриархъ Самуилъ унищожилъ патриархатѣ въ Българіи. Равнодушіето, съ което Българитѣ прѣтърпѣхъ унищожението на черквѣ-тѣ си, убѣди погрѣшнѣлно гърцитѣ, че Българскійтъ народъ нѣма силни народни чувства. Тѣ недовѣдѣхъ причини-тѣ които наложихъ мълчаніе на гласѣтъ на народность-тѣ, и неможѣхъ да разберѣхъ *сприкосновението*, което съществуваше между многобройнитѣ ереси, които цвѣтѣхъ въ Българіи (?) и народнитѣ чувства.

..... Народното чувство, което сега изисква черковнѣ независимостъ, дѣлжно е отчасти на умственното развитіе, което сега ся задѣява въ всичкитѣ изобило народы на Европейскѣ Турціи, съ включеніе на Арнауитѣ, отчасти пакъ на интригитѣ на гърцитѣ и русскы агенты, които сѣмъ надѣхъ да употребѣятъ Българитѣ като сѣбѣ оръдія въ плановете-тѣ си за разчлененіето на Турціи. Не си въобразявахъ че, като ся развиѣхъ умственнитѣ сили на Българитѣ, тѣ щѣхъ да ги употребѣятъ за напредѣваніе-то на собственитѣ си интересы, и за благоуспѣваніе на народнитѣ желанія на Българіи.

За да допълнемъ краткото туй повѣствованіе на заплитаніята на Българскійтъ въпросъ необходимо е да споменемъ и Черковнитѣ исторіи на второто Българско царство, въздигнато въ край-тѣ на шко царство е по-добрѣ познато на западнитѣ историчи, нежели първата и голѣма Българска монархія, поради взаимнописаніето на цара Иоанкия и папа Инокентіа III, и побѣдѣтъ и смърть-тѣ на първитѣ латинскы въ Цариградѣ императорѣ, графа Балдуина Вландерскаго, който свърши животь въ българскитѣ тѣмници. Иоанкий разбра колко бѣше нужно за него да получи подкрѣпленіе отъ папѣтъ противъ Кръстоносцитѣ; за това ся примири съ Инокентіа III, като припозна господството на папѣтъ и турни прѣстолаты си подъ особенното покровителство на римскійтъ понтифъ, прѣдѣли още Латинитѣ завоеватели на Цариградѣ, да го поканятъ да имъ стане подданикъ. На тѣзи дѣрзкы изискванія Иоанкий отговори така: „Владѣя земѣ-тѣ на прѣдѣлитѣ си и сѣмъ зель коронѣтъ отъ рѣцѣтъ на папѣтъ; вий сте завоевали насилственно императорскѣ-тѣ столицѣ, а титла-та императоръ Цариградскій, които вашѣ-тѣ прѣдводители е зель на себе си е явно похищеніе.“ Малко прѣдѣли да проводи този си крутъ отговоръ дипломатическо-то искусство на Иоанкия бѣше въстѣржествувало. Папа Инокентіа III проводи въ Търново единъ кардиналъ, който занесе коронѣ-тѣ и скиптрѣтъ, и като обече паліумѣтъ на Архіепископа и го провъзгласи Патриархъ Българскій, короняса, на 8 Ноемврія 1204, Иоанкия царъ на Влахиѣ и на Българіи. Царевото покорство бѣше политическо ухыщреніе, народѣтъ останѣ прѣдаденъ на Источнѣ-тѣ черквѣ а само Дворѣ-тѣ и выше-то духовенство дѣржѣхъ католицизмѣ-тѣ. Черковното съ Римъ съединеніе трая ококо 30 години. На 1234 Иоанъ Ясень Българскій царъ, направи съюзъ съ Иоанна Ватаца, гърцкый-тъ архіепископъ ся повърнѣ пакъ въ пѣдрѣж-тѣ на Источнѣ-тѣ черквѣ, но одѣржѣ черковнитѣ властѣ надъ Българскѣ-тѣ черквѣ и титулѣ-тѣ Българскій патриархъ.

Мѣчно е да слѣдуваме исторіиѣтъ на Българскійтъ патриархатъ въ второто Бл-

гарско царство, а още по мѣчно да о-прѣдѣлимъ съществующитѣ сношенія между цариградскійтъ патриархъ и Охридскій Архіепископъ. Но е вѣрно почти, че Българскій патриархатъ останѣ цвѣтуещъ до завоеваніето на тѣзи земѣ и че българската черква бѣше самостоятелна и не подлежеше на цариградскѣтъ черквѣ. Паденіето на черковитѣ и политическѣтъ независимостъ на Българіи настанѣ на 1393, когато Султанъ Балзитъ завоева царството, послѣднийтъ царъ Шишманъ бѣде прѣдаденъ робѣ, а сынъ му ся потурчи. Когато Моамедъ II устрои іерархіиѣтъ на источнитѣ черквѣ, както си е сега въ Османскѣтъ Имперіи, Търновскій архіепископъ станѣ съвършено подчиненъ на Цариградскій патриархъ, но почтенъ бѣ съ титулѣтъ Екзархъ. Трѣба обаче да повторимъ това косто прѣдѣли малко рѣкохмы, че положеніето на Охридскій митрополитъ като Българскій архіепископъ, който прѣдставителствоваше черковнитѣ прѣданія на първото Българско царство и на Търновскійтъ митрополитъ като екзархъ на Българіи, чрѣзъ което ся напомнимъ най-прѣснитѣ черковни прѣданія на второго Българско царство ражда важнѣ неразборіи; но мѣлата, която покрыва черковны нѣкои подробности не поврежда същностѣтъ на Българскійтъ въпросъ, това сирѣчь че Българитѣ имать право да имать своѣ си народнѣ черквѣ.

Това съкращеніе на черковнитѣ исторіи на Българитѣ бѣше нужно, за да може читателѣтъ да разбере добрѣ причинитѣ на сегашнитѣ распріи и сегашното положеніе на Българскійтъ въпросъ. Народнитѣ чувства въ Истокъ ся подбуждають първо чрѣзъ религиѣтъ; ако ли е исчезнѣло всичко що може да ся изобрази като религиозно гоненіе, умственната дѣятелность ся изнурива въ черковны въпросы. Цариградскійтъ патриархъ, въ едно свое скорошно окружно писмо, казува, че тѣзи които сѣмъ подгрѣвали народнитѣ чувства и разбудили племеннитѣ прѣдрасудкы на Българитѣ, работили за да ги откъснѣтъ отъ подъ неговѣтъ властѣ. Различеніето на Българскійтъ въпросъ при-склонно за да ся направи въ Цариградѣ единъ Българскій Храмъ и да ся отвори едно училище, дѣто ся служи и ся учать богословскы Българитѣ по народный си языкъ. Малко слѣдъ това нѣкои Българи Епископи ся прогласихъ поборници за освобожденіето на Българскѣтъ Черквѣ отъ угнетеніето на гърцкото духовенство, което наричахъ неспосно, и поискахъ въскрѣсаніето на независимостѣтъ на Българскій патриархатъ. Тѣзи домогванія толкозъ стрѣсвахъ цариградскійтъ патриархатъ и Св. Синодѣ, што побѣрзахъ да склонятъ на нѣкои уступки за Българитѣ, но както обыкновенно става, колчѣмъ мнѣжлото дѣйствува на сегашното, приспособенитѣ за примиреніе слѣдства бѣхъ толкозъ повърхностны, што помогнахъ само да ся опознаѣхъ черковнитѣ злоупотрѣбленія и да засилѣтъ още повече Българскитѣ изискванія.

Когато обаче чрѣзъ Хатихумапѣ-тѣ свободноститѣ на христіанѣ-тѣ въ Турціи ся разширихъ, Българитѣ на 1856 поискахъ съ прошеніе до Султана да имъ ся устѣпятъ истинѣ черковны привилегіи, на които ся наслаждавать гърцитѣ и арменцитѣ, и отъ които тѣ ся лишѣхъ чрѣзъ едно произволно дѣланіе на Цариградскійтъ патриархатъ. Отъ тогазъ на самъ распрѣта между гърцитѣ и Българитѣ взе единъ твърдъ насилственъ характеръ: въ всичкитѣ области въ които двата тѣзи народы живѣѣхъ размѣсено отъ западнитѣ нахын на Македоніи до сѣверносточны-тѣ страны на Тракийѣ. Всякой отъ тѣхъ ся стараше да земе исклучително прѣобладаніе надъ черквитѣ и училищата и насилственно да изгони другитѣ; нѣкои Българи даже, за да утѣрдають вліяніето си прибѣгнѣхъ на първото ухыщреніе да ся примирятъ съ папѣтъ. Слѣдователно, отвори-хъ ся прѣговоры съ Римъ и извършихъ едно съединеніе съ Римскѣ-тѣ черквѣ; но Българскій народъ, както едно вѣ-ме, отхвърли и сега пакъ живо тѣзи постѣпкѣ. На 1860 първенцитѣ отъ Търново (не само отъ Търново, но и отъ Шовдивъ и отъ всѣхъ области на сѣвер-

ия Тракийѣ и Българіи Б. Р.) прѣдстави-хъ прошеніе на Портѣтъ, чрѣзъ което огалявахъ угнетеніята отъ гърцы-тѣ епископы въ Българіи и изброявахъ полагаанитѣ отъ гърцкото духовенство прѣ-чкы за образованіето на народа и изучаваніето на Българскій языкъ. И съ то-ва си прошеніе ся моляхъ, за да ся да-де на архіепископѣтъ Търновскѣ и Охридскѣ откопѣшиѣ-тѣ нѣмъ черковнѣ не-зависимостъ. Въ педѣлитѣ по Великденъ истѣтъ годинѣ, Българинѣ-тѣ Епископъ Иларіонъ, като свѣщеннодѣйствуваще въ народный цариградскій храмъ, занесе не-исцѣпнѣ ранѣ на гърцкѣтъ народность, ка-то исхвърли въ литургіиѣ-тѣ име-то на Цариградскій патриархъ и споменъ само- *всяко православно епископство*, съглас-но съ употребителнѣтъ формѣ при па-триарсы-тѣ Антиохійскій, Александрій-скій, Іерусалимскій и другитѣ незави-симы Іерарсы на Источнитѣ Черквѣ. И-ларіона го осѣдихъ нанѣстнѣ гърцитѣ, но подкрѣпихъ го Българи нѣкои епи-скопы.

Излишно е да слѣдуваме Гърко-Бл-гарскѣтъ прѣприиѣ въ по-пататичнитѣ и подробности. Гърцитѣ патриархъ въ о-кружного си писмо исповѣдува че ура-зата станѣла толкозъ силна, што много гърцы владыци бѣше вече испѣдени изъ Българіи.

Таквозъ едно състояніе на работитѣ, принуди Портѣтъ да даде ухо на иска-ніята на Българитѣ и да опрѣдѣли, на 1862, смѣсенѣ комисіи съ съ заповѣдъ да изнамѣри нѣкое пріятелско рѣшеніе на распріиѣтъ. Но всякой беспристрастенъ и неутраленъ зритель можѣше лесно да прѣдвиди че, както бѣхъ разразнены духовѣтъ на двѣтъ сперествующи народ-ности, не оставаше другъ нѣкой исходъ, освѣтъ рѣшителната побѣда или съвр-шенното отдѣленіе.

Като исчезнѣ всяка надѣжда за пріа-телско спогодианіе, Портата, на 15 ок-томврія 1868, отправи до патриарха ме-мурандумъ, чрѣзъ който като му забѣ-лъжаваше че Българскійтъ народъ изис-цы и епископы, че стараніята на Пра-вителство-то за примиреніе на гърцы-тѣ и Българитѣ излѣзохъ напраздно и че е нужно да ся даде единъ край на съ-ществующѣтъ распріи, прѣдложи на Па-триархѣ-тѣ два проекта за спогоденіе, като іѣ призоваваше, ако ги неodobрява да прѣдстави на Портѣ-тѣ третій про-ектъ, който да е съгласенъ съ правди-нитѣ на двата народа и да спомогне за оздравеніето на съгласіе помежду имъ.

Съ първий-тъ проектъ ся устѣпваше на Българитѣ правото да имать свещен-ницы които принадлежатъ на народно-стѣ-тѣ имъ, и опрѣдѣляше че въ епис-копѣ-тѣ, въ които множеството състои отъ Българи, епископѣтъ имаше да бѣде Българинъ, а въ онѣзи дѣто множесто-то състои отъ гърцы, епископѣтъ имаше да бѣде гъркъ. Българитѣ щѣхъ да имать свой си митрополитъ или патриархъ и Синодѣ, който да сѣди въ столицѣтъ на имперіиѣтъ. Патриархѣтъ избираѣтъ отъ Синода, имаше да ся подтвърди съ им-ператорскій б е р а т ѣ. Въ догматическы въпросы Българската черква щѣше да е задѣлена да ся отнася до Вселенскійтъ Цариградскій патриархъ, името на кого-то бѣ дѣлженъ да поменува въ св. слу-жбѣ, въ Българскитѣ храмове. Еписко-питѣ, на който народность и да прина-длежатъ, щѣхъ да бѣдѣтъ задѣлжени да имать резиденціиѣтъ си въ епископѣ-тѣ си. Храмове-тѣ въ които ся съвършавѣ сега службата по Българскы, ще оста-навѣтъ въ рѣшителното господство на Бл-гаритѣ; храмове-тѣ обаче, въ които ся служи и гърцы и българскы ще си о-станѣтъ подъ безусловното господство на гърцы-тѣ, а българитѣ трѣба да си направѣтъ другы храмове. Уставѣ-тѣ за устроеніе на Българскій Синодѣ трѣба да ся прѣдстави на одобреніе на Портѣтъ.

Вторий проектъ различае отъ пър-вийтъ съ това само, че чрѣзъ него ся устѣпваше на българитѣ правото да им-мать одинъ митрополитъ въ всякой вила-етъ а по единъ епископъ въ всякой му-тессарифлиѣ, дѣто има многочисленны българи.

И двата тѣзи проекта ся отхвърлихъ отъ Цариградскій Патриархъ, който про-гласи че бѣли противны на синодалнитѣ рѣшенія и на правилата на Православ-нѣ-тѣ Черквѣ. И вѣсто да прѣдстави третій проектъ, съгласенъ съ тѣзи рѣ-шенія и правила, прѣдложи съкваніето на Вселенскій съборъ. Портѣ-та разбра че това прѣложеніе на патриарха бѣше ухыщреніе за да ся отложи на неопрѣ-дѣленно вѣрме рѣшеніето на Българскій въпросъ. Както и да е Османското пра-вителство има право нанѣстнѣ да ся ра-дува че е останѣло беспристрастенъ зритель на черковнитѣ распріи между хри-стіанскы народы. Но ако сѣди нѣкой вѣ-къдѣ клонѣтъ работитѣ въ Истокъ, вѣ-жда ся вѣроятно че прѣмето и събыті-та ще докарѣтъ черковнитѣ независи-мостъ на българитѣ и припознаваніето на Българскѣтъ народность.

Гърцитѣ, Българитѣ и Сърбитѣ

Отъ краткѣтъ единъ членъ подъ гор-нето насловіе въ вѣнскій Дер-Остѣ из-вазедѣны слѣдующитѣ доводи:

.... „Гърцитѣ, побѣрзахъ за двама-трима фанариотскы полове да ся свадѣтъ съ българитѣ. Добрѣ-тѣ гърцы за прав-бога не ся гържатъ толкозъ за Православнѣ-тѣ си черквѣ, колкото скѣрбѣтъ като гледѣтъ отъ день на день че въ Българскитѣ епархii намалява правствен-ната силата на фенерскитѣ расписанія които разсѣвахъ гърцкыйтъ языкъ на а-постолѣтъ. Скѣрно бѣ нанѣстнѣ да гле-дѣтъ че ся развива народната свѣстъ въ страны, които тѣзи които живѣѣхъ въ А-тинѣ ги имахъ като области на бѣду-щегоо всегърцко-византийско царство.... На гърцитѣ не трѣба да имъ е мѣчно, ако Българитѣ земають народность-тѣ си като изворъ на бѣдуще-то си благо-денствіе.

Ябѣката на распріиѣ-тѣ за който и припирѣтъ гърцитѣ и българитѣ о Ма-доніи, който гърцитѣ упорно проглас-вѣтъ за гърцкѣ земѣ. Осемъ-тѣ обав-мо сѣмъ Българо-славени. Върху ещѣ-мѣсто имать притѣзаніята си и Сърбитѣ като правѣтъ прозилити, като испрашѣ-кинигы и учители и убѣждавать блга-ритѣ въ Македоніи че сѣмъ собствено сѣр-би. Ной-послѣ и румунитѣ имать Макед-доніи като областъ сѣщискы румунскы понеже имало тамо распрѣснѣты нѣкоде-влахо-пастыри (качауни) които подѣл-пронсхожденіето си отъ румунитѣ. Гър-цы, Българи, Сърби, Румуни дѣлѣтъ ме-жду си заецѣтъ, който си тѣча отъ изъ горѣтъ.....

Началото на народноститѣ не ся прѣ-способява на всякъдѣ безусловно; безу-мѣстно бы искали Гърцитѣ Македоніи поради нѣколкомо тамо тѣхны селенія безумѣстно пакъ бы искали Българи-венчикѣ Тракийѣ съ Цариградѣ поради българскитѣ тамо селенія. Румунитѣ не праведно искать мѣста отвѣдъ Дунаѣ на гърцитѣ принадлежи Ипирѣ, Тесса-ли и южната часть на Тракийѣ; на си-битъ Босна, Ерцеговина, Черна-гора, с-верна Албанія и собствено Старѣ Сѣ-биѣ. Блѣдословѣтъ сѣрбитѣ политичи-то разширочавѣтъ прѣдѣлитѣ на оте-чеството си кога до сѣрѣдѣтъ на Българ-кога чакъ до Солунъ. Туй като чуѣхъ българитѣ отъ гитѣ излѣзѣвать вѣтъ отъ себе си. По едно лоше навикновенѣ сѣрбитѣ имать за сѣрби всичкитѣ южнѣ-славены. Прѣземлчавыйтъ писателѣ Дра-гашевичъ простѣтъ сѣрбскы-тѣ граници чакъ до Словенскійтъ Триглавъ и Егей-ското море. Безъ сумѣніе всѣтъ южнѣ-славены сѣмъ братія; но clava pacta boni amici (чиста смѣтка добры пріятели). Добрѣ е да ся распознае кое кому нѣ-надѣжди *). Наричаннѣ-тѣ историческѣ правдини сѣмъ скѣтаны само въ Ар-витѣ.....

Всичкитѣ Источны народы на ся вѣ-рувать помежду си, твърдѣ сѣмъ себѣ-бѣви и не правѣтъ различіѣ между част-ны, личны и народны интересы....

*) Думата е за прѣобладающитѣ населе-нія, а то реченіи-тѣ земѣ принадлежатъ и тогѣзъ който ги има и ги владѣе. (Б.Р.)

Императорско-то слово.

Изложението (рапортът) което се прочете, потвърждава издаването на едно големо число закони и уставы, които имат за цел да осъществят важни реформи въ разни клонове на управлението (администрацията); умножението на богатството и на благоденствието на земята, както и ходът на материалното, моралното и умственото напредване на народът и устроението на разни видове сѣдовища.

Нѣма съмнѣние че тѣхъ закони и уставы като ся извършватъ точно и отъбзи недостаточности на които бы показвалъ опытъ, като ся допълнятъ и улучшатъ и най-послѣ, като ся въведатъ новы закони на които ползата и потребностъ-та бы ся доказала, споредъ мѣрката на почувствуванитъ за тѣхъ нужды, нѣма съмнѣние, казувамъ, че държавитъ ще достигне степенъ на напредъкъ и на образованіе, къмъ койгѣ тя има право да тегли и, че величіето и силата на нашето царство ще ся умножи по съразмѣрностъ. Държавнитъ Свѣтъ като ся е устроилъ особено съ цел да ся достигне до тозъ резултатъ, азъ съ благодареніе оцѣнявамъ величайшитъ задатъкъ и важитъ мисіи, койгѣ съмъ му повѣрилъ и издavamъ високо-то си задоволствіе за плодове-тъ, които той е вече произвелъ, и които сѣ единъ гаранція за ползы-тъ, които той безъ друго ще осигори за земята, и за старанията които той нещѣ прѣстане да полага въ пѣтътъ койгѣ има да сѣдѣва.

Успѣхътъ съ койгѣ ся овѣнчахъ нашитъ старанія минѣлѣтъ години доказани, че нашитъ права ся припознаватъ на пълно и ся почитатъ отъ всякъ страна; а помощъ-та, която ни подадохъ пріятелскитъ ни сили и съюзници въ това обстоятелство ни осигори още веднѣжъ за тѣхны-тъ доброволны чувства къмъ насъ. Всичко това е резултатъ на умѣренность-тъ койгѣ показахъ ний и на усиліята, които никога не прѣстаняхъ да правимъ за въздържаніе на общитъ миръ, все като ся съобразявахъ между дѣйствието на международното право.

Още и за напредъ нѣма да прѣстанемъ отъ да теглимъ за да ся въздържатъ недокачени нашитъ права; да вардимъ строго, както го правихъ до сега, съществуящи-тъ трактаты; и да стегнемъ все повече и повече пріятелскитъ връски, и добритъ сношенія, които съществуватъ благополучно между чуждитъ власти и нашето правителство. *)

Друга още милость отъ Всевышняго е умиреніето на островъ Критъ и цѣлото и пълно възвращаніе на сигурность въ тозъ островъ. Азъ съмъ честитъ да засвидѣтствувамъ при този случай своето задоволство на войскама и на властитъ на острова и на подчиненитъ частъ на населеніето, за ревность и жаркостъ пмъ съ койгѣ спомогихъ въ дѣлото на умиреніето, и на значителнитъ заслуги които направихъ, и въползувамъ ся отъ този случай да извамъ публично своитъ воли, щото законитъ и установенія направени да осъществятъ въ този островъ всичкото благоденствіе за което може той да ся наеме и да поправи злочестиятъ които неговитъ жители сѣ прѣтърѣли прѣдъ послѣднитъ събитія, — да бѣдѣтъ вѣрно и точно извършени.

Въ всяко врѣме и особено въ врѣмето въ което съмъ ний, степенъ на образованіето и на благоденствіето на единъ земѣ, и даже основатъ за величіето и силата на правителството ѳ, сѣ съразмѣрни къмъ злѣкваніето и сѣ напредваніето на нейнитъ кредитъ.

А пакъ азъ съмъ честитъ да потвърдимъ че въ тозъ пакъ сѣмѣ той полученитъ резултати отъ нѣколко години насамъ ся задоволителни. Наистина, когато сравнимъ сегашнитъ нашъ кредитъ съ оный и ѳто бѣше прѣди извѣстнѣ врѣме, когато отъ влияніето на нѣкои сѣжителны събитія произлизаше нѣкакво си недовѣреніе (biscerbit) къмъ правителството, неможе да сѣ откаже съществуваніето на единъ твърдъ истиненъ напредъкъ.

Очевидно е че тозъ честитъ резултатъ е сѣдѣствіе на улучшенія, които въведохъ ний въ сѣбранието на даноцигѣ; на добритъ редъ и на економичность които владѣтъ въ разностигѣ; на точность-тъ и на довѣрие-то съ което вършимъ ний всичкитъ си задѣлженія, и най-послѣ на умноженіето което придобихъ държавнитъ приходи по сѣдѣствіе на улучшенія и напредванія които сѣ осъществихъ въ търговий-тъ и индустриитъ.

Тука текетъ е ѣменъ, и *Kurie d' Oriale* ся оплаква за неправилнитъ прѣводъ отъ турски на французски, па и грѣцкитъ прѣводъ ся неспрѣчатъ. (Б. Р.)

И тѣй моитъ най-постоянна воля е да видѣмъ моего правителство да ся въползува отъ честитъ опытъ на тѣзи послѣднитъ години и да ся държи въ пѣтътъ на реформитъ и на економичность, за койгѣ говорихъ, както и да обнародва колкото е възможно по скоро годишнитъ бюджетъ за приходитъ и за разностигѣ койгѣ ся приуговявала сега.

Припозната истина е че законитъ койгѣ ся съгжеда при частнитъ лица, колкото за напредователнитъ ходъ на нуждыгѣ може да ся приспособи и на народитъ: нуждыгѣ, на единъ народъ ся умножаватъ съразмѣрно съ неговитъ осъществени напредванія въ пѣтътъ на образованіето. Тѣй сумитъ, които прѣди 20 или 30 години стигахъ за поддържаніето на земнатъ и морскитъ сили на единъ земѣ, могли бы днесъ еднакъ да покрѣпятъ петмѣтъ частъ само на иждивеніята, които прави тя за въоружаваніето си, защото напредваніето на знанія създаде отъ тогызъ таквы разорителны машини, щото нѣко мѣдро и проицателно правителство, като желае да запази правата и независимостъ-тъ си, не може да ся отрѣне за да ся не снабди съ тѣхъ въ границитъ на своитъ сѣдѣства и споредъ изискваніята на неговото положение.

Отъ това излиза че сегашнитъ разностигѣ на държавитъ немогатъ ся сравни съ онова което бѣхъ тѣ нѣкогѣжъ.

Сѣдователно напредъкъ и добритъ редъ въ цѣлокупность-тъ на единъ държавѣ не сѣ възможенъ освѣтъ до колкото тѣзи улучшенія сѣ проникнали въ разнигѣтъ раскленіята на управлението и въ неговитъ насѣдственны разреди. Тѣй кредитъгѣ има за основѣ богатството и общото благоденствіе, което пакъ по редъ си е резултатъ на напредваніето въ земедѣліето, търговийтъ и индустриитъ. Но напредъкъ въ земедѣліето, търговийтъ и индустриитъ зависъ отъ распространіеніето на общото просвѣщеніе, отъ придобитъ леснотъ въ търговскитъ прѣвасія, отъ направаніето и умноженіето на съобщителнитъ сѣдѣства, отъ умното въползуваніе изъ естественигѣ богатства, а всичко това е тѣсно свързано съ повѣреніето което излиза отъ едно добро и равно расподѣленіе на правдѣтъ, тѣй щото да пазимъ интереситъ и правото на всякого.

Умни и добрътелни чловѣци които познаватъ нашето минѣло, и сѣ въ теченіето на сегашното наше положеніе, не ще отрѣкатъ извършваніето на грѣманы напредъванія. Но сѣжитъ този напредъкъ трѣба да ни наважда за да умножимъ нашитъ усилія въ истинитъ пѣтъ. Далечъ отъ да обрѣщамъ очъ назадъ, ний трѣба да имамъ вперено око отъ въ пѣтътъ, койгѣ ни остава да извършамъ, за да пристигнемъ до височината на великитъ образованы народы.

И тѣй азъ, имамъ прѣдъ собою нѣколко племена или на вѣрѣ, както и на всичкитъ другы чинивници на царството, да ся сѣматъ като дѣца на сѣмѣното отечество и членове на истото правителство, и да работатъ съгласно, съобразно съ духътъ на началата които изложихъ за доброто на земята, и искамъ да ся послѣдѣ осъщественіето на новы реформы и възможны напредванія до идущето ни годишно събрание.

Вѣтрѣшно убѣденъ че гаранціята на правата за всякого не е пълна въ единъ земѣ освѣтъ когато правдата е добръ организована и законитъ сѣ добръ вардени, азъ заповѣдахъ нарочно и сѣ единъ особенъ начинъ, да ся сѣбержатъ въ единъ специаленъ кодексъ распорѣжданіята на нашитъ свѣты закони, присвоени споредъ нуждыгѣ на врѣмето, да ся дополнитъ организуваніето на сѣловищата и да ся положи най-строгитъ бдительность за уварданіето на всичкитъ закони на царството.

Най-послѣ, както ви го казахъ минѣлѣтъ години, при сѣжитъ случай, желѣмъ щото всякой да посвети всичкитъ си усилія за честъ-тъ, благоденствіето, и за славѣтъ на общото отечество.

УСТАВЪ

На върховнитъ Свѣтъ на правосѣдіето

(Диванъ Ахкіямъ-Адліе)

Сѣдовищата управленіе-тъ споредъ главнитъ закони на царство-то ся дѣлятъ на четири разряда:

- 1-о. Сѣдовища изъ каазитъ;
- 2-о. " на ливѣтъ;
- 3-о. Сѣдовища, които сѣ установени въ главнитъ градове на всичкитъ вилаеты.
- 4-о. Върховитъ Свѣтъ на правосѣдіето сѣ установено въ прѣстолиитъ градъ.

Сѣдовищата на каазитъ сѣставятъ първитъ степенъ на юрисдикциитъ.

Сѣдовищата или сѣдове-тъ установени по главнитъ градове на ливѣ-тъ и на вилаети-тъ ся произнасятъ (казватъ мнѣше-то си) върху рѣшеніята които ний правятъ сѣдове-тъ отъ каазы-тъ и служатъ като първы сѣдовища за работитъ които сѣ подъ тѣхно вѣдомство.

Върховитъ Свѣтъ на правосѣдіето сѣ подраздѣля на двѣ подраздѣленія:

Първото, подъ име кассационнитъ сѣдъ (мехкеме темизъ) произнася ся върху политическитъ (гражданскитъ) или наказателнитъ рѣшенія, които ся издаватъ отъ сѣдовищата. Управляваны споредъ главнитъ закони на царството.

Второто подъ име: высоко апелативно сѣдовище (мехкеме низаміе) испитва свѣршеностъ сѣдѣ, както ще ся изтъкува това въ 18-и

членъ, въпроситъ за распри были гражданскы или работы, които сѣ чрѣзъ едно рѣшеніе окончателно посарани.

Тѣзи подраздѣленія сѣ поставени подъ вѣдомството на единъ чиновникъ, койгѣ има министерскы чинъ. Двѣтъ отдѣленія на първото подраздѣленіе имать всяка по единъ подпрѣдѣдатель, а второто подраздѣленіе нѣма си единъ прѣдѣдатель.

Министръгѣ нѣма прѣдѣдательството въ първото подраздѣленіе и само надзираніе-то въ второ-то.

Първо сѣдебно рѣшеніе е онова което ся издава сѣдѣ като ся е испитала работата за нѣкоѣ гражданскы распри, върху койгѣ противитъ страны не сѣ могли да ся погодятъ, и които за прѣтъ пѣтъ ся полага прѣдъ сѣдѣ.

Апелативно рѣшеніе е онова, което ся издава сѣдѣ едно испитваніе на работѣтъ, за единъ распри, които ся е вече разгжедала първосѣдѣно.

Кассационното утвърженіе е онова, което посредствува за законностьтъ на едно рѣшеніе издадено отъ единъ апелативенъ сѣдъ, сѣдѣ апелациитъ върху едно първосѣдѣно осѣжданіе.

Това утвърженіе потвърждава сѣдѣ-тъ на апелативнитъ-тъ сѣдѣ, да ли е тя съгласна съ законитъ; въ противенъ случай унищожава го и праща работѣтъ на истото сѣдовище, или на сѣдовище отъ иститъ степенъ.

Вѣдомството или принадлежноститъ на първосѣдѣнитъ сѣдовища, както и на апелативнитъ като ся установихъ вече чрѣзъ специалны закони, тозъ законъ нареджа само принадлежноститъ на Върховитъ-тъ Свѣтъ на Правосѣдіето

ГЛАВА I.

За принадлежноститъ на кассационното сѣдовище и за начинъ-тъ, по койгѣ ся сѣдѣ работитъ тамъ.

Членъ 1-ый.

Дѣлжноститъ на Кассационнитъ сѣдѣ състоятъ:

1. Да прѣтрѣса послѣднитъ рѣшенія споредъ изискваніето на противитъ страны или на власть-тъ въ интересѣтъ на закона.

2. Да ся произнася върху странѣ-държанія при изискваніето на обвинителя или на обвинемитъ противъ едно отъ прѣдпоменитъ сѣдовища, или противъ одного или повече членове на едно отъ тѣхъ сѣдовища.

3. Да ся изразва върху уставитъ на сѣдѣнитъ.

4. Да сѣди исканіята за да ся пропраща нѣкоя работа отъ единъ сѣдъ на другъ по причинъ на едно законно исключеніе.

5. Да упражнява правото на единъ ценсоръ и надзирателъ върху членовѣтъ на реченны-тъ сѣдовища.

Членъ 2-ый.

и то:

1. Насилуваніето на законѣтъ.
2. Несогласность-та на сѣдовището което е издало рѣшеніето;
3. Неварденіето на правилата за сѣденіето.
4. Противоположность-та на рѣшеніята, които сѣ издади върху сѣмѣтъ работѣ.

Членъ 3-ий.

Ако противитъ страны поискатъ унищоженіето до опрѣдѣленитъ срокъ, кассационното сѣдовище може отъ самосебеси да опровергае противитъ на законѣтъ рѣшеніе, безъ да може едната или другата страна да ся въползува отъ утвърженіето му.

Членъ 4-ый.

Кассационното сѣдовище, като отиверли нѣкое рѣшеніе не ся зазема за същностьтъ на работѣтъ. То имъ праща на сѣдѣното сѣдовище. Подтверждава рѣшеніето ако е съгласно съ законѣтъ, и ако правилата на сѣденіето сѣ ся увардили. Рѣшеніята които ся издаватъ въ криминалното сѣдовище, по пуждѣ, прѣдѣставятъ ся на правосѣдіето, безъ да ся е искало възрѣженіе отъ странѣ на обвинемитъ, а сѣдовището, сѣдѣтъ като ся опознае, потвърждава ги, ако законѣтъ ся е приспособилъ добръ и ако правилата на сѣденіето сѣ ся увардили въ противенъ случай, то ги опровергава.

Членъ 5-ый.

Ако нѣкое сѣдовище което е задоволи единъ работѣтъ противъ рѣшеніето на кассационното сѣдовище е унищожило свѣршеностъ едно рѣшеніе поради единъ или повече причини, които сѣ назначени въ 2 членъ, — издаде пакъ едно рѣшеніе основано върху сѣжитъ доводи както първото, и обвинителъгѣ или обвинемитъгѣ апелира противъ новото рѣшеніе, това рѣшеніе може отъ ново да ся унищожи чрѣзъ кассационното сѣдовище, сѣдѣтъ като ся сѣборѣтъ и двѣтъ отдѣленія. Въ тозъ случай ако утвърженіето на Върховитъ Свѣтъ ся основана върху сѣжитъ доводи на които бѣше първото сѣдовище, което е разгжедало тѣмъ работѣтъ, трѣба да ся съобрази съ това негово рѣшеніе.

Членъ 6-ый.

Апелативитъ къмъ кассационното сѣдовище бива пріето само когато нападатѣлото рѣшеніе сѣдържава насилуваніето на единъ законъ, койгѣ е ималъ силѣ въ частъ когато ся е възродила распригѣ.

Членъ 7-ый.

Просбата за унищоженіе не ся пріима освѣтъ когато е противъ едно свѣршеностъ рѣшеніе, сѣрѣжъ когато не може вече да ся апелира. Между това противитъ страны могатъ да поискатъ унищоженіето на едно прѣдварително рѣшеніе, когато ся докаже че отъ

извършваніето на реченното рѣшеніе ще произлѣзе за тѣхъ една неоправима вѣрѣда. Сѣщо тѣй тѣ могатъ, да поискатъ унищоженіето на едно свѣршеностъ рѣшеніе, колкото за единъ отъ точкитъ на процесѣтъ прѣди да е настапило рѣшеніето по сѣщности.

Членъ 8-ый.

Кассационнитъ сѣдѣ ще сѣматъ като съществующи фактовитъ контосѣ изложени въ нападатѣлото рѣшеніе. Въ случай че между това тѣмъ фактове ся памѣратъ въ противусловіе чрѣзъ единъ автентическъ актъ, койгѣ прѣдѣставенъ отъ единѣтъ странѣ не ся оглѣблѣне отъ противитъ, нито пакъ ся разиска отъ сѣдовището, това рѣшеніе ще може да ся унищожи.

Членъ 9-ый.

Едно рѣшеніе може да ся унищожи и тогызъ, когато заповѣдѣлата му часть е съгласна на истинитъ съ законѣтъ, нѣ въ доводѣтъ му ся е дало едно лѣжливо разтѣлкуваніе.

Членъ 10-ый.

Кассационното сѣдовище има право да опрѣдѣли, да ли нѣкое сѣдовѣще е дало на единъ контрактъ точното му истѣкуваніе и законнитъ му характеръ.

Членъ 11-ый.

Една неточность за сѣденіето не може да бѣде причина за унищоженіе, освѣтъ ако може да поврѣди рѣшеніето до толкѣзъ щото да го унищожи или пакъ ако обвинителъгѣ, като го е обвинилъ на единъ убѣдигеленъ начинъ, не сѣ ся зели въ призрѣніе неговитъ заблѣжванія.

Членъ 12-ый.

Сѣдовището на което кассационното сѣдовище бы пропратило едно рѣшеніе, сѣдѣтъ като го е унищожило заради наслованіе на законѣтъ, ще разиска въ присѣствіето на противитъ страны поправленіето на рѣшеніето рѣшеніе безъ да му испита основатъ.

Членъ 13-ий.

Когато нѣкое рѣшеніе ся унищожи поради една неточность въ сѣденіето, то ще ся подземе отъ точкитъ въ койгѣ ся състои тѣзи неточность. По напреднитъ сѣдебни актови ще ся сѣматъ като законни. Ако тѣа неточность е произлѣзла въ началото на сѣденіето, то ще ся унищожи сѣвѣтъ и работата пакъ ще ся испита изново отъ дѣно. Новото рѣшеніе което бы излѣзло вслѣдствіе на това испитаніе ще бѣде въ всякой случай способно да ся прѣдѣстави за унищоженіе.

Членъ 14-ый.

Въ случай когато рѣшенія издадени отъ разны сѣдовища ся противосѣдѣватъ за единъ и тѣмъ работѣ, на основа на иститъ прѣдложенія и между иститъ противитъ страны, ще ся издава унищожително рѣшеніе.

Членъ 15-ый.

Нѣколко апелативны сѣдовища или нѣколко по-долни сѣдовища надъ които не бы ся направили единъ апелативенъ сѣдъ, Върховитъ-тъ Свѣтъ рѣшава, кое между тѣхъ е надлежното.

Членъ 16-ый.

Пропращаніето на единъ работѣтъ отъ едно сѣдовище въ друго неможе да стане освѣтъ поради единъ отъ сѣдѣжущитъ доводи:

1-во. Ако по-големѣтъ часть отъ сѣдѣнтъ на реченното сѣдовище ся намира въ единъ отъ случан-тъ въ които законѣтъ-тъ допуца да ся оглѣбятъ.

2-ро. Ако Върховитъ Свѣтъ има причинъ за едно законно подозрѣніе.

Членъ 17-ый.

Пропращаніето на единъ работѣтъ отъ едно сѣдовище на друго за общественъ ползѣ *) може да стане само по высокъ заповѣлъ.

*) Въ нѣкои прѣводъ стои въ интересѣтъ на законъ-тъ

Прилепъ, 11 Априліи 1869

“Що је причината, що слушаме че нашитъ Священноначальници да не вѣгвуватъ въ службѣ? Отъ кого Тѣ ся боѣтъ? Отъ гърѣкѣ ли Патриршіи? Ако тѣ ся боѣтъ отъ неѣ, като пмъ възбранила священнодѣйствието, то ще ся каже че, все сѣ были даденитъ отъ тѣхъ протести на патриршіитъ че имъ непротивопавать, все је было оше и това що ся домогва Българскыи народъ че је независимъ отъ гърѣкѣтъ патриршіи, когато припознаемъ и провъзгласени отъ него священноначальници за Священъ Синодъ на своѣтъ си Независимъ Църкѣ, когато они припознаватъ властитъ на патриршіитъ, като недрѣзнува-имъ безъ дозволеніето ѳ да служатъ?”

Ако Тѣ влѣзатъ въ службѣ що може да ний направитъ патриршіитъ? Ще кажатъ че чрѣзъ Правителството ще ги възбранѣтъ, или накажатъ. Това не може да бѣдетъ защото сама патриршіитъ възбрани на правителството да ся неимѣсува въ вѣрноподчинитъ ни работы. Защо Царското Правителство припозна съ своето си тескере до патриршіитъ че “Българскыи народъ ся отдѣли отъ духовното управлѣніе на гърѣкѣтъ патриршіи”, и че “това състояніе (да сѣмъ упразднени духовнитъ начальници на Бѣлг. народѣ) не може вече да ся продължава”. Прочее, когато царското правителство припознаватъ че не је възможно да ся продължаватъ той въпросъ, какъ можеть, и какъ ще има право патриршіитъ да се поплачѣтъ на нѣго за тѣмъ на Българскитъ Владѣцѣ постѣпка, (да служатъ безъ дозволеніето ѳ) когато сама она непослушна на царскѣтъ повелѣжъ: че “волко је възможно по скоро да дадетъ край на тѣмъ работѣ?”, съ коице, съ кои очи, ще погледне она да речѣтъ на

(1) மருமகன் பெரிய பெண் 12 வ